

Helsingin kaupungin peruskoulujen, lukioden ja aikuislukioden opettajille ja rehtoreille

Määräaikaisuus, viranhaku ja oikaisuvaatimukset

1. Opetusalalla on paljon määräaikaisuuksia

Päluottamusmiesten arvion mukaan Helsingin kaupungin kouluissa ei juuri ole laittomia määräaikaisuuksia. Jos kuitenkin olet epävarma oman määräaikaisuutesi laillisuudesta, lähetä kopio virkamääräyksestäsi omalle luottamusmiehellesi, minkä jälkeen voitte jutella asiasta. Luottamusmies ei ryhdy mihinkään toimiin ilman sinun lupaasi.

Tavanomaisia perusteita määräaikaisuudelle opetusalalla ovat sijaisuus tai se, että opettaja ei täytä säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Kelpoisuusasetuksen mukaan koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin aina pyrkiä saamaan virkaan, toimeen tai tuntiopettajaksi kelpoisuusvaatimukset täyttävä opettaja. Laitonta ketjuttamista on myös se, että samaan tehtävään palkataan eri henkilöitä hoitamaan tehtävää määräaikaisesti ilman laillista perustetta määräaikaisuudelle.

Tässä vielä kunnallisen viranhaltijalain kolmas pykälä.

”Viranhaltija otetaan virkasuhteeseen toistaiseksi tai määräajaksi.

Viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi vain viranhaltijan omasta pyynnöstä tai jos määräajaksi ottamisesta on erikseen säädetty taikka tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu näihin rinnastettava kunnan toimintaan liittyvä määräaikaista virkasuhdetta edellyttävä seikka sitä vaatii.

Viranhaltijalla, joka on ilman 2 momentin mukaista perustetta otettu määräajaksi tai joka on ilman perusteltua syytä toistuvasti otettu peräkkäin määräajaksi, on oikeus saada virkasuhteen päättyessä vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvausvaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä.”

Helsingin kaupungin peruskoulujen, lukioden ja aikuislukioden opettajille ja rehtoreille

2. Viranhaku ja mahdollinen oikaisuvaatimus

Lainsäädäntö lähtee siitä, että opetusta saavat antaa kelpoisuusvaatimukset täyttävät opettajat. Avoimet vakituiset opettajan tehtävät tulevat yleensä julkisesti haettaviksi alkuvuodesta, mutta kannattaa seurata ilmoittelua ympäri vuoden. Virkavalintapäätös saattaa kumoutua hallinto-oikeudessa lainvastaisena, mikäli kunta valitsee henkilön virkasuhteeseen ilman lain edellyttämää julkista hakumenettelyä.

Kunnan toimielinten tekemiin päätöksiin haetaan muutosta kuntalaissa säädetyllä tavalla. Muutoksenhaku on kaksivaiheinen: varsinaista valitusmenettelyä edeltää pakollinen oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperusteella. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tarkempia tietoja, ohjeita ja oikaisuvaatimusmalleja löytyy OAJ:n jäsensivuilta.

Oikaisuvaatimuksen johdosta tehdystä päätöksestä voidaan valittaa hallinto-oikeuteen tekemällä kunnallisvalitus. Valittaminen on mahdollista ainoastaan laillisuusperusteella. Valitusaika on 30 päivää oikaisuvaatimuksen tiedoksisaannista.

3. Valittamiseen kannattaa olla vahvat perusteet

Perusteita valittamiselle on, jos työnantaja valinnut henkilön, jolta puuttuu tehtävään vaadittava kelpoisuus tai valintapäätös on tasa-arvolain taikka yhdenvertaisuuslain perusteella syrjivä. Lisäksi perustuslaissa säädetään virkojen yleisistä nimitysperusteista, jotka ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Vaikka virkavaalipäätös kumotaan, se ei tarkoita sitä, että oikaisuvaatimuksen tai valituksen tehnyt nimitetään virkaan. Yleensä virka julistetaan tällaisissa tapauksissa uudelleen haettavaksi.

Helsingin kaupungin peruskoulujen, lukioden ja aikuislukioden opettajille ja rehtoreille

4. Esimerkki syrjinnästä tasa-arvolain perusteella

Opettaja katsoi tulleen syrjityksi perhevapaan perusteella. Opettaja oli työskennellyt kolme lukuvuotta määräaikaisessa virkasuhteessa Helsingin kaupungin palveluksessa. Kun hän tuli raskaaksi, ei opettajan virkasuhdetta enää jatkettu.

Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän perhevapaan perusteella. Työnantaja ei voi siis perhevapaan käytön perusteella jättää opettajan virkasuhdetta uusimatta. Opettaja riitautti asian käräjäoikeudessa OAJ:n oikeusturvavakuutuksen turvin. Osapuolet sopivat riidan ennen oikeusprosessia. Kaupunki maksoi opettajalle hyvitystä tasa-arvolain mukaisesta syrjinnästä 8 000 € sekä siihen saakka kertyneet oikeudenkäyntikulut.

Kysy tarvittaessa tarkemmin luottamusmieheltäsi.

Luottamusmiesten yhteystiedot ovat HOAY:n verkkosivuilla:

<http://hoay.fi/edunvalvonta/kaupungin-koulujen-luottamusmiehet/>

Toivotamme rauhaista ja voimia antavaa loppuvuotta!

Jaana Alaja
pääluottamusmies

Jukka Talvitie
pääluottamusmies